

การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในวรรณกรรม เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และ แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที

สุภานัน คงคำ*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

A Comparative Study of Proper Name Translation in *Harry Potter and the Philosopher's Stone* and *Harry Potter and the Cursed Child, Parts One and Two* Playscript

Supanan Kongkham*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 9 December 2024

Revised 23 January 2025

Accepted 28 January 2025

คำสำคัญ

กลวิธีการแปล

การแปลชื่อเฉพาะ

การแปลในเวลาที่แตกต่างกัน

การแปลวรรณกรรมเด็กและเยาวชน

แฮร์รี พอตเตอร์

* Corresponding author

E-mail address:

aui.supanan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลในการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที แปลโดยผู้แปล คนเดียวกัน คือ สุมาลี แต่แปลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยนำข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทยที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์การใช้กลวิธีการแปลตามกรอบแนวคิดการแปลชื่อเฉพาะของ Davies (2003) และ Newmark (1988) ผลการศึกษา พบว่า ผู้แปลมีแนวโน้มการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมทั้งสองเรื่องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกลวิธีที่พบการใช้มากที่สุด คือ กลวิธีทับศัพท์ และกลวิธีที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ กลวิธีแปลไม่แปล ซึ่งช่วงเวลาในการแปลที่แตกต่างกันไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง ผู้แปลสามารถรักษาความสม่ำเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลโดยภาพรวมได้เป็นอย่างดี โดยมีหลักเกณฑ์ในการแปลชื่อเฉพาะแต่ละกลุ่มที่ชัดเจน และเลือกใช้กลวิธีการแปลกลวิธีเดิมในการแปลชื่อเฉพาะที่ปรากฏซ้ำในวรรณกรรม ทำให้เกิดความต่อเนื่องของวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องเชื่อมโยงกัน

Keywords:

translation methods,
proper name translation,
translation across time,
young adult literature translation,
Harry Potter

Abstract

This study aimed to examine and compare the methods used for translating proper names from English into Thai in *Harry Potter and the Philosopher's Stone* and *Harry Potter and the Cursed Child, Parts One and Two Playscript*. Both works were translated into Thai at different times by the same translator, Sumalee. The data collected was analysed based on the translation methods outlined in the frameworks of Davies (2003) and Newmark (1988). The findings demonstrated that the translator's choices of translation methods for proper names in both works were consistent. *Transliteration* was the most frequently used method while *Omission* was the least used. It suggested that the periods of translation didn't significantly affect the selection of translation methods for proper name translation. The translator demonstrated strong consistency throughout the series. Clear criteria were established for translating each genre of proper names. Moreover, the translator used the same method when translating proper names that had previously appeared in the Harry Potter series, thereby ensuring continuity within the literary works of the series.

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ชื่อเฉพาะเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีมีส่วนช่วยเสริมอรรถรสและจินตนาการของผู้อ่าน เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้แต่ง โดยอาจมีที่มาจากเรื่องเล่า ตำนาน นิทาน หรือชื่อของบุคคลในประวัติศาสตร์ที่มีอยู่จริง ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมหรือข้อมูลบางประการโดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อเรื่องของวรรณกรรม เช่น แนวคิดของผู้แต่ง และข้อมูลพื้นเพของตัวละคร เป็นต้น และยังสามารถบ่งบอกวัฒนธรรมที่ใช้เป็นฉากของวรรณกรรมได้อีกด้วย ชื่อเฉพาะจึงถูกจัดให้เป็น *คำทางวัฒนธรรม (Cultural-Specific Items)* ด้วยเหตุนี้ ชื่อเฉพาะจึงนับว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบทางภาษาที่แปลกยากที่สุดในการแปลวรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เพราะผู้แปลไม่สามารถแปลโดยอาศัยความหมายตรงตัว (Denotative Meaning) ของชื่อเฉพาะเพียงอย่างเดียวได้เหมือนคำศัพท์ทั่วไป แต่ต้องตีความเพื่อหาความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) รวมทั้งต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมประกอบการแปลด้วย เช่น เหตุผลในการเลือกใช้ชื่อเฉพาะของผู้แต่ง ความเชื่อมโยงของชื่อเฉพาะกับตัวละครในวรรณกรรม ลักษณะทางภาษาของชื่อเฉพาะ และผลกระทบของชื่อเฉพาะต่อเนื้อหาในภาพรวมของวรรณกรรม เป็นต้น ดังนั้น ในการแปลชื่อเฉพาะผู้แปลจึงจะต้องใช้ความแม่นยำด้านความหมายของคำศัพท์ควบคู่ไปกับการรู้ความเข้าใจด้านโวหารภาพพจน์และประเด็นทางวัฒนธรรมของภาษาต้นทาง เพื่อรักษาอรรถรสในการอ่านและทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางสามารถจินตนาการและมองเห็นภาพของโลกที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมาได้ตรงตามความตั้งใจของผู้แต่งและใกล้เคียงกับผู้อ่านในภาษาต้นทางมากที่สุด (Jaleniauskiene & Cicelyte, 2009; Majcher, 2017; Nord, 2003; Shirinzadeh & Mahadi, 2014)

ด้วยความซับซ้อนของชื่อเฉพาะที่ไต่กล่าวไปในข้างต้น ทำให้การแปลชื่อเฉพาะเป็นหนึ่งในหัวข้อการวิจัยที่ได้รับความนิยมจากนักวิชาการด้านภาษาทั่วโลก ปัจจุบันมีวรรณกรรมที่มีชื่อเฉพาะจำนวนมากปรากฏตลอดการดำเนินเรื่อง และได้รับการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยการแปลชื่อเฉพาะเป็นจำนวนมาก โดยวรรณกรรมที่ได้รับความสนใจและใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาการแปลชื่อเฉพาะมากที่สุดเรื่องหนึ่ง คือ นวนิยายชุดเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์* ซึ่งพบงานวิจัยที่ศึกษาการแปลชื่อเฉพาะหรือคำที่เกี่ยวข้องจากวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวจำนวนหลายฉบับทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ยกตัวอย่างงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น Gutiérrez Rodríguez (2003) ที่ศึกษาปัญหาในการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสเปนใน *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* และ Buc (2018) ที่ศึกษาการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาโปแลนด์ใน *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* ในส่วนงานวิจัยในประเทศไทย เช่น วาณิสสา ลิ้มเกรียงไกร (2559) ที่ศึกษาการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะใน *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต* ฉบับแปลภาษาสเปนและฉบับแปลภาษาไทย อัจฉรา กวใหม่ และคณะ (2559) ที่ศึกษาการแปลคำนามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ใน แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอซคาบัน และ นกทูแคน (2561) ที่ศึกษาทฤษฎี และแนวทางการแปลคำสร้างใหม่จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์

นวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ประเภท แฟนตาซี แต่งโดย เจ. เค. โรว์ลิง ใช้ภาษาอังกฤษ (สหราชอาณาจักร) เป็นภาษาต้นทาง ประกอบด้วยนวนิยายจำนวน 7 เรื่อง ได้รับการแปลและตีพิมพ์เป็นภาษาไทยทั้งหมดภายใต้ ลิขสิทธิ์ของ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

รายชื่อนวนิยายในชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์ และข้อมูลฉบับแปลภาษาไทย

ลำดับ	ชื่อนวนิยาย (ภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง)	ปีที่พิมพ์ครั้งที่ 1 (ฉบับแปล)	ผู้แปล	บรรณาธิการ
1	Harry Potter and the Philosopher's Stone แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์	พ.ศ. 2544	สุมาลี	เอื้อยจิตร บุญนาค
2	Harry Potter and the Chamber of Secrets แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับห้องแห่งความลับ	พ.ศ. 2544	สุมาลี	พรกวิรินทร์ แสงสินชัย
3	Harry Potter and the Prisoner of Azkaban แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอซคาบัน	พ.ศ. 2544	วลีพร หวังช่อกุล	พรกวิรินทร์ แสงสินชัย
4	Harry Potter and the Goblet of Fire แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับถ้วยอัคนี	พ.ศ. 2544	งามพรรณ เวชชาชีวะ	เอื้อยจิตร บุญนาค
5	Harry Potter and the Order of the Phoenix แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับภาคีนกฟีนิกซ์	พ.ศ. 2546	สุมาลี	พิมพ์อณงค์ ริมสินธุ์
6	Harry Potter and the Half-Blood Prince แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเจ้าชายเลือดผสม	พ.ศ. 2548	สุมาลี	พรกวิรินทร์ แสงสินชัย
7	Harry Potter and the Deathly Hallows แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต	พ.ศ. 2550	สุมาลี	พรกวิรินทร์ แสงสินชัย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 บทละครเวที เรื่อง *Harry Potter and the Cursed Child Part One and Two Playscript* แต่งโดย เจ. เค. โรว์ลิง จอห์น ทิฟฟานี และแจ็ก ทอร์น ตีพิมพ์และเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งมีเนื้อหาต่อเนื่องจากนวนิยายลำดับ 7 เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต และแปลเป็นภาษาไทยใน พ.ศ. 2560 ภายใต้ลิขสิทธิ์ของ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด โดยใช้ชื่อภาษาไทยว่า แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที แปลโดย สุมาลี มีบรรณาธิการ คือ อาจารย์ย์ สุทธิโรจน์

สาเหตุที่ แฮร์รี พอตเตอร์ เป็นวรรณกรรมที่นิยมใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาการแปลงชื่อเฉพาะ นอกจากจะมีชื่อเฉพาะปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากตลอดการดำเนินเรื่องแล้ว ชื่อเฉพาะส่วนมากที่ปรากฏใน แฮร์รี พอตเตอร์ เป็นชื่อของสิ่งที่ไม่มียุติธรรม และเป็นชื่อที่ผู้แต่งตั้งใจเลือกให้เหมาะสมกับตัวละคร สิ่งของ สถานที่ หรือสิ่งอื่นใดในวรรณกรรม ซึ่งบางชื่อก็สามารถแปลงตามความหมายตรงตัวได้ เช่น *A History of Magic* (หนังสือประวัติศาสตร์เวทมนตร์) *Chocolate Frogs* (กบช็อกโกแลต) และ *Fat Lady* (สุภาพสตรีอ้วน) เป็นต้น แต่บางชื่อก็ไม่สามารถแปลงตรงตัวได้ เนื่องจากมีวรรณศิลป์ ความหมายแฝง และประเด็นทางวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ เช่น *Auror* (มือปราบมาร) ที่เกิดจากการสร้างคำใหม่จากรากศัพท์ *Aurora* ในภาษาโรมัน และ *Remembrall* (ลูกแก้วเตือนความจำ) ที่เกิดจากการควบระหว่างคำว่า *Remember* กับคำว่า *Ball* ดังนั้น Gutiérrez Rodríguez (2003) จึงได้กล่าวว่า การแปลงชื่อเฉพาะเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการแปลงนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ประกอบกับบทสัมภาษณ์ของ สุมาลี (ยอดมนุษย์..คนธรรมดา, 2565) ที่ได้กล่าวถึงความยากในการแปลงนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ไว้ว่า ในช่วงแรกที่มีการตีพิมพ์ แฮร์รี พอตเตอร์ ยังเป็นยุคที่การสืบค้นข้อมูลค่อนข้างทำได้ยาก การค้นหาความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรมไม่เพียงพอ จึงทำให้ขาดแหล่งข้อมูลที่ชี้ค้นคว้าเกี่ยวกับที่มาหรือความหมายของชื่อเฉพาะสิ่งที่สามารถใช้อ้างอิงเพื่อตีความชื่อเฉพาะได้และมีความน่าเชื่อถือที่สุด คือ บทสัมภาษณ์ของผู้แต่ง แต่บทสัมภาษณ์ส่วนมากก็จะเผยแพร่หลังจากที่วรรณกรรมได้ตีพิมพ์ไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม ใน พ.ศ. 2551 มีการเผยแพร่เว็บไซต์ Pottermore ที่เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสาร กิจกรรม และบทความพิเศษจากผลงานเขียนของ เจ. เค. โรว์ลิง ก่อนจะเปลี่ยนเป็น Wizarding World ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการสืบค้นที่มาของชื่อเฉพาะและข้อมูลประกอบอื่น ๆ ใน แฮร์รี พอตเตอร์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยีที่ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ก็ทำให้ปัญหาในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อเฉพาะลดลงไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีผู้ศึกษาการแปลงชื่อเฉพาะในวรรณกรรม เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ในประเด็นที่หลากหลาย และใช้นวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ลำดับที่ 1-7 เป็นเครื่องมือการวิจัยเป็นส่วนมาก (คณาพร แก้วแกมจันทร์ และคณะ, 2563; วาณิสสา ลิ้มเกรียงไกร, 2559; อัจฉรา เทพแปง, 2555; Buc, 2018; Jaleniauskiene & Cicelyte, 2009; Kirkman, 2015) แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่เลือกศึกษา บทละครเวที เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่ง และสอง บทละครเวที เป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับนวนิยายชุดที่เป็นเส้นเรื่องหลักแล้ว จะเห็นว่า บทละครเวทีดังกล่าวมีช่วงระยะเวลาในการแปลที่แตกต่างจากนวนิยายชุดหลักค่อนข้างมาก ซึ่งปัจจัยด้านช่วงเวลาในการแปลที่ต่างกัันนี้ ก็เป็นประเด็นสำคัญที่มีผู้ศึกษาค่อนข้างน้อยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาเปรียบเทียบการแปลงชื่อเฉพาะจาก

วรรณกรรมที่แปลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของเวลาที่ส่งผลต่อแนวคิดของผู้แปล ทั้งในด้านการใช้ภาษา วรรณศิลป์ และวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในชื่อเฉพาะภาษาปลายทาง ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยด้านการแปลในประเด็นอื่น ๆ โดยใช้ข้อมูลด้านเวลาที่มีผลต่อการแปลอันเป็นผลของงานวิจัยนี้ไปประกอบการวิเคราะห์หรือนำไปต่อยอดกำหนดเป็นตัวแปรเพื่อศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความชัดเจน จึงเลือกศึกษาจากวรรณกรรม เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ที่มีช่วงเวลาในการแปลที่แตกต่างกันมากที่สุด ในขณะเดียวกันก็ควบคุมปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการแปลชื่อเฉพาะนอกจากช่วงเวลาที่แตกต่างกันให้น้อยที่สุด ซึ่งหากเลือกศึกษาระหว่างนวนิยายในชุดลำดับที่ 1 แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ที่แปลเป็นภาษาไทยและตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2544 กับนวนิยายในชุดลำดับที่ 7 แฮร์รี พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต ที่แปลเป็นภาษาไทยและตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2550 จะเห็นว่า มีช่วงเวลาในการแปลที่ต่างกันเพียง 6 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาในการแปลที่ไม่ต่างกันมาก ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ กับบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ที่แปลและตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2560 ซึ่งมีช่วงเวลาในการแปลที่แตกต่างกันชัดเจนกว่า คือ 16 ปี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ที่แปลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที โดยรวบรวมคำนาม เช่น *Hedwig* (แฮ็ดวิก) *Elixir* (ยาชุบชีวิต) และ *Herbology* (วิชาสมุนไพรศาสตร์) เป็นต้น นามวลี เช่น *Mirror of Erised* (กระจกเงาแห่งแอริเซต) *Sorting Hat* (หมวกคัดสรร) และ *Moaning Myrtle* (เมอร์เทิลจอมคร่ำครวญ) เป็นต้น รวมถึงคำนามหรือนามวลีที่มีคำนำหน้านามหรือคำเรียกขานที่ขึ้นต้นด้วยอักษรภาษาอังกฤษพิมพ์ใหญ่ เช่น *Professor McGonagall* (ศาสตราจารย์แม็กกอนนากัล) *Miss Fleur Delacour* (มิสเฟลอร์ เดอลากูร์) และ *Uncle Vernon* (ลุงเวอร์นอน) เป็นต้น แต่ไม่รวมคำขึ้นต้นประโยคตามหลักไวยากรณ์ที่ไม่ได้ใช้ระบุถึงสิ่งใดอย่างเฉพาะเจาะจง รวมทั้งลักษณะทางไวยากรณ์อื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบ

ของชื่อเฉพาะ ยกตัวอย่าง การเปลี่ยนคำนามเอกพจน์ให้เป็นพหูพจน์ด้วยการเติม -s หรือ -es และอื่น ๆ เช่น *Muggles* (พวกมักเกิ้ล) ทั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทยที่ปรากฏเฉพาะส่วนเนื้อเรื่องของวรรณกรรมทั้งสองเรื่องเท่านั้น ไม่รวมบทเสริมอื่น ๆ เช่น บทนำ กิตติกรรมประกาศ และประวัติผู้แต่ง เป็นต้น แต่อาจนำข้อมูลส่วนนี้มาใช้ประกอบการวิเคราะห์

4. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

4.1 นิยามและหน้าที่ของชื่อเฉพาะ

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า ชื่อ จากพจนานุกรมฉบับต่าง ๆ แล้ว พบว่ามีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ คำหรือกลุ่มคำที่ใช้เรียกแทนบุคคล สัตว์ สถานที่ หรือสิ่งอื่นใด อย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อจำแนกสิ่งนั้น ๆ ออกจากกลุ่ม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป./ช; Cambridge University Press & Assessment, n.d./a; Merriam-Webster, n.d.; Oxford University Press, n.d./a; Pearson, n.d./b;) อย่างไรก็ตาม Routledge Dictionary of Language and Linguistics (Bussmann et al., 2006) จัดให้ชื่อเป็นคำนามชี้เฉพาะ (Proper Nouns) ที่ใช้เรียกแทนสิ่งใด ๆ อย่างเจาะจง ให้สามารถแยกสิ่งนั้นออกจากกลุ่มได้ ซึ่งสามารถเรียกว่า ชื่อเฉพาะ ได้เช่นกัน ต่างจากคำนามทั่วไป (Common Nouns) ที่ใช้เรียกสิ่งใด ๆ อย่างทั่ว ๆ ไป โดยไม่ระบุเฉพาะเจาะจง เช่น ต้นไม้ หนังสือ ดินสอ เป็นต้น (Matthews, 1997, as cited in Fernandes, 2006)

อย่างไรก็ตาม มีในบางกรณีที่มีผู้แต่งเปลี่ยนคำนามทั่วไปให้เป็นชื่อเฉพาะของตัวละครหลักในวรรณกรรม โดยให้คำนามทั่วไปนั้นขึ้นต้นด้วยอักษรภาษาอังกฤษพิมพ์ใหญ่ ยกตัวอย่าง ชื่อตัวละคร The Beaver (บีเวอร์) และ The He-owl (นกเค้าแมว) ในนวนิยายชุดเรื่องตำนานแห่งนาร์เนีย (The Chronicles of Narnia) โดย ซี. เอส. ลูอิส หรือตัวละคร White Rabbit (กระต่ายขาว) และ Caterpillar (หนอนผีเสื้อ) ในวรรณกรรม เรื่อง อลิซในแดนมหัศจรรย์ (Alice in Wonderland) โดยลูอิส แคร์รอล (Lewis Carroll) (Nord, 2003) ดังนั้น คำจำกัดความของคำว่า ชื่อเฉพาะ ในภาษาอังกฤษที่ครอบคลุมมากที่สุดจึงเป็น คำหรือกลุ่มคำที่มีหน้าที่ใช้ระบุบุคคล สัตว์ สถานที่ หรือสิ่งอื่นใด ที่ต้องขึ้นต้นด้วยอักษรภาษาอังกฤษพิมพ์ใหญ่ (Fernandes, 2006; Jaleniauskiene & Cicelyte, 2009)

จากนิยามในข้างต้น หน้าที่หลักของชื่อเฉพาะในงานวรรณกรรม คือ การระบุบุคคลหรือสิ่งอื่นใดที่ผู้แต่งต้องการอ้างถึง แต่ด้วยวัฒนธรรมหรือความหมายแฝงที่ผู้แต่งตั้งใจสอดแทรกเข้ามา ทำให้ชื่อเฉพาะสามารถให้ข้อมูลบางประการกับผู้อ่านได้ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับเพศของเจ้าของชื่อ เช่น Alice (อลิซ) มักเป็นชื่อของผู้หญิง ส่วน Bill (บิล) มักเป็น

ชื่อของผู้ชาย หรือพื้นเพของเจ้าของชื่อ เช่น ตัวละครที่ใช้นามสกุล O'Connor (โอคอนเนอร์) สามารถอนุมานได้ว่าเป็นตัวละครที่มีเชื้อสายไอริช (Ancestry, n.d.) และด้วยชื่อเฉพาะเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่งที่อาจอ้างอิงมาจากวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งของผู้แต่งเลือก ซึ่งผู้แต่งอาจเลือกใช้ชื่อที่มีอยู่ในวัฒนธรรมนั้นหรือสร้างสรรค์ชื่อใหม่ให้กับตัวละครในงานวรรณกรรมก็ได้ ดังนั้น ชื่อเฉพาะจึงไม่เพียงแต่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของผู้แต่ง แต่ยังบ่งบอกวัฒนธรรมที่ใช้เป็นฉากในการดำเนินเรื่องด้วย (Majcher, 2017; Nord, 2003)

4.2 การแปลกับวัฒนธรรม

การแปลไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อเรื่องของวรรณกรรมต้นฉบับไปสู่วรรณกรรมฉบับแปลเท่านั้น แต่ยังเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต้นทางไปสู่ผู้อ่านในภาษาปลายทางด้วย ผู้แปลจึงจะต้องถ่ายทอดความหมายของเนื้อเรื่องควบคู่ไปกับวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม โดยต้องคำนึงถึงความถูกต้องของเนื้อหาและรักษาบรรยากาศของวรรณกรรมฉบับแปลให้ใกล้เคียงกับวรรณกรรมต้นฉบับมากที่สุดด้วย และทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมน้อยที่สุด (Hervey & Higgins, 2002, as cited in Shirinzadeh & Mahadi, 2014; Kirkman, 2015) ดังนั้น หน้าที่สำคัญของผู้แปล คือ การเป็นตัวกลางทางวัฒนธรรม (Cultural Mediator) มีหน้าที่กำจัดความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคในกระบวนการแปลให้หมดไป (Katan, 1999, as cited in Shirinzadeh & Mahadi, 2014; Newmark, 1988)

ผู้แปลจึงจะต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ควบคู่ไปกับการแปลด้วย เช่น วัตถุประสงค์ของวรรณกรรม รูปแบบของวรรณกรรม ค่านิยมของวัฒนธรรมปลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย (Kirkman, 2015) เนื่องจากการวิเคราะห์กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายในภาษาปลายทางจะมีผลต่อการเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน ระดับภาษา และลักษณะทางภาษาอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้การถ่ายทอดเนื้อเรื่องของวรรณกรรมและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรมต้นฉบับไปสู่กลุ่มผู้อ่านในภาษาปลายทางได้ใกล้เคียงกับเจตจำนงของผู้แต่งมากที่สุด และสามารถเลือกใช้รูปแบบการแปลสำหรับวรรณกรรมฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม โดยหากผู้แปลต้องการเน้นการรักษาความหมาย รูปแบบ และโครงสร้างของภาษาต้นทางในวรรณกรรมต้นฉบับ และต้องการถ่ายทอดวัฒนธรรมต้นทางไปยังวรรณกรรมฉบับแปลให้ได้มากที่สุด จะเป็นการแปลโดยอิงภาษาต้นทางเป็นหลัก (Source-Oriented Approach) แต่หากเน้นการเรียบเรียงเนื้อเรื่องของวรรณกรรมฉบับแปล โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางและปริมณฑลประกอบต่าง ๆ ในวรรณกรรมฉบับแปลให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมปลายทาง โดยที่สามารถถ่ายทอดบรรยากาศและอารมณ์ของวรรณกรรมตามเจตจำนงของผู้แต่งได้อย่างครบถ้วน แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการรักษารูปแบบและโครงสร้างของภาษาต้นทางเป็นหลัก จะเป็นการแปลโดยอิงภาษาปลายทางเป็นหลัก (Target-Oriented Approach) (Newmark, 1988) อย่างไรก็ตาม หากเลือกใช้การแปลรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียง

อย่างเดี่ยว วรรณกรรมฉบับแปลก็จะขาดความสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้แปลจึงนิยมแปลโดยใช้รูปแบบการแปลทั้งสองรูปแบบควบคู่กันโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของบริบทในวรรณกรรม (Kirkman, 2015)

นอกจากนี้ ยังมีการแปลโดยอิงผู้อ่านที่เป็นเด็กเป็นหลัก (Child-Oriented Approach) ซึ่งเป็นการผสมผสานการแปลโดยอิงภาษาต้นทางเป็นหลักกับการแปลโดยอิงภาษาปลายทางเป็นหลัก โดยคำนึงถึงมุมมองของกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชน การแปลในรูปแบบนี้ผู้แปลจะเรียบเรียงและปรับบทแปลให้เหมาะสมกับเด็กมากที่สุด แต่ก็ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้แปลด้วยว่าจะกำหนดขอบเขตความเหมาะสมสำหรับเด็กไว้มากน้อยเพียงใด (Kirkman, 2015)

4.3 การแปลชื่อเฉพาะ

จากที่ได้กล่าวไปในข้างต้น เนื่องจากชื่อเฉพาะถูกจัดให้เป็นคำทางวัฒนธรรม ทำให้วัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทต่อการแปลอย่างเลี่ยงไม่ได้ ผู้แปลจะต้องพิจารณาองค์ประกอบและปัจจัยแวดล้อมประกอบการแปลด้วย เพราะไม่ว่าจะเป็นชื่อเฉพาะในภาษาใดก็ตามจะมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นเสมอ แนวคิดและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในชื่อเฉพาะไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้ชื่อเฉพาะที่มีความพิเศษหรือชื่อที่มีความหมาย ความเชื่อมโยงของชื่อเฉพาะกับตัวละครและเนื้อเรื่องของวรรณกรรม ความหมายแฝง หรือลักษณะทางภาษาของชื่อเฉพาะ ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อการแปลทั้งสิ้น ดังนั้น การแปลชื่อเฉพาะจะแปลโดยอาศัยแต่ความแม่นยำเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องอาศัยการตีความ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้โวหารภาพพจน์ และประเด็นทางวัฒนธรรมของภาษาต้นทางด้วย (Jaleniauskiene & Cicelyte, 2009; Shirinzadeh & Mahadi, 2014)

ปัจจุบันมีนักวิชาการเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะไว้หลากหลายกลวิธี ยกตัวอย่าง แนวคิดของ Schultze (1991, as cited in Péter, 2001) ประกอบด้วยกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ จำนวน 8 กลวิธี ได้แก่ การคงไว้ซึ่งต้นฉบับ (Direct Transfer) การปรับให้เข้ากับภาษาปลายทาง (Adaptation) การใช้คำที่มีอยู่ในภาษาปลายทาง (Substitution) การแปลโดยอิงจากความหมาย (Semantic Translation) การคงไว้ซึ่งวรรณศิลป์ (Transfer of an Artistic Device) การละไม่แปล (Omission) การแปลเพิ่ม (Addition) และการสร้างใหม่ (Replacement) และแนวคิดของ Vinay and Darbelnet (1995, as cited in Kirkman, 2015) ประกอบด้วยกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมและชื่อเฉพาะ จำนวน 7 กลวิธี ได้แก่ การยืม (Borrowing) การยืมคำแปลแบบคำต่อคำ (Calque) การแปลตรงตัว (Literal Translation) การแปลแบบเปลี่ยนแปลงไวยากรณ์ (Transposition) การแปลแบบเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ (Modulation) การแปลให้เทียบเท่าภาษาปลายทาง (Equivalence) และการปรับให้เป็นภาษาปลายทาง (Adaptation)

ตัวอย่างทฤษฎีที่ยกมาแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการนำเสนอแนวคิดกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ อย่างไรก็ตาม พบว่า มีกลวิธีการแปลบางส่วนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แม้จะนำเสนอโดยนักวิชาการคนละคนกัน โดยจะเห็นว่ามียางกลวิธีที่ปรากฏซ้ำกัน เช่น กลวิธีการปรับให้เป็นภาษาปลายทาง (Adaptation) หรือบางกลวิธีก็มีนิยามที่ใกล้เคียงกัน เช่น กลวิธีการแปลให้เทียบเท่าภาษาปลายทาง (Equivalence) ของ Vinay and Darbelnet (1995) ที่ใกล้เคียงกับกลวิธีการใช้คำที่มีอยู่ในภาษาปลายทาง (Substitution) ของ Schultze (1991) แม้กระทั่งกลวิธีการแปลที่นำเสนอโดยนักวิชาการคนเดียวกันก็มีนิยามที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน เช่น กลวิธีการยืม (Borrowing) และกลวิธีการยืมคำแปลแบบคำต่อคำ (Calque) ของ Vinay and Darbelnet (1995) ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความสับสนในการวิเคราะห์และจำแนกการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะได้เช่นกัน ทั้งนี้ การเลือกใช้กลวิธีใด ๆ ผู้แปลจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมกับบริบทของวรรณกรรมด้วย ยกตัวอย่าง กลวิธีการแปลบางกลวิธีอาจไม่เหมาะสมกับการแปลวรรณกรรมในบางคู่ภาษา อาทิ ในการแปลวรรณกรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย การใช้กลวิธีการยืมคำอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากภาษาไทยไม่ได้ใช้อักษรโรมันเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ ผู้แปลอาจพิจารณาใช้กลวิธีอื่นในการแปลแทน เช่น กลวิธีการทับศัพท์ เป็นต้น ในขณะเดียวกันหากรวมวรรณกรรมนั้นเป็นคู่ภาษาที่ใช้อักษรโรมันเหมือนกัน กลวิธีการยืมคำก็อาจเป็นกลวิธีที่เหมาะสมในการแปล ซึ่งหากผู้แปลตัดสินใจเลือกใช้กลวิธีการแปลได้ดีก็จะช่วยลดช่องว่างทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางไม่รู้สึกว้าวุ่นวัฒนธรรมต้นทางแตกต่างจากวัฒนธรรมปลายทางของตนมาก (Kirkman, 2015; Shirinzadeh & Mahadi, 2014)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้น มีงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ศึกษาการแปลชื่อเฉพาะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ จากนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ เป็นจำนวนมาก โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัยนี้ มีดังนี้

5.1 นภกาญจน์ เชาวลิ (2561) ศึกษาการใช้และแนวทางการแปลคำสร้างใหม่จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ผลการวิจัยพบกลวิธีการแปลจำนวน 6 กลวิธี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการแปลนวนิยายทุกลำดับในชุดที่มีผู้แปลทั้งหมด จำนวน 3 คน แล้ว พบว่า พบคำสร้างใหม่ในวรรณกรรมที่ สุมาลี เป็นผู้แปลมากที่สุด และผู้แปลทั้งสามคนมีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะมีกลวิธีการแปลอย่างน้อยหนึ่งกลวิธีที่ผู้แปลทั้งสามคนใช้เหมือนกัน ซึ่งวลีพร หวังชื่อกุล และงามพรรณ เวชชาชีวะ ใช้กลวิธีการแปลเหมือนกับ สุมาลี ที่เป็นผู้แปลหลักเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ ขอบเขตของงานวิจัยในข้างต้นใกล้เคียงกับขอบเขตของงานวิจัยนี้ เนื่องจากชื่อเฉพาะที่ปรากฏใน แฮร์รี พอตเตอร์ ส่วนมากเป็นกลุ่มคำที่สร้างขึ้นใหม่ อาจพบชื่อที่มีอยู่จริงบ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อย เช่น ลอนดอน (London) ทำให้กลุ่มคำที่ใช้ศึกษาใกล้เคียงกัน สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบผลการวิเคราะห์ได้ โดยเฉพาะในประเด็นผู้แปลทั้งสามคนมีแนวโน้มในการแปลชื่อเฉพาะ

ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษาวิจัยนี้ที่ผู้แปลมีความสม่ำเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะระหว่างวรรณกรรมสองเรื่อง แม้จะแปลในช่วงเวลาต่างกันก็ตาม

5.2 วาณิสสา ลิ้มเกรียงไกร (2559) ศึกษาความแตกต่างในการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในนวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต* จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสเปนและภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ในนวนิยายฉบับแปลภาษาสเปน ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการถ่ายคำ (Rendition) มากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีคงคำเดิม (Copy) เช่นเดียวกับนวนิยายฉบับแปลภาษาไทยที่พบการใช้กลวิธีการถ่ายคำมากที่สุด แต่ใช้กลวิธีการถ่ายเสียง (Transliteration) แทนกลวิธีการคงคำเดิม เนื่องจากภาษาไทยไม่ได้ใช้อักษรโรมันเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษและภาษาสเปน จึงไม่สามารถใช้กลวิธีการคงคำเดิมได้ ซึ่งผลของงานวิจัยที่ได้กล่าวมา สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยนี้ที่พบการใช้กลวิธีการทับศัพท์ (Transliteration) มากที่สุด แม้ว่าจะมีชื่อเรียกต่างกันแต่จากคำนิยามแล้วนับว่าเป็นกลวิธีเดียวกัน และไม่พบกลวิธีการคงคำเดิมเช่นกัน นอกจากนี้ แม้ว่างานวิจัยดังกล่าวจะศึกษาการแปลชื่อเฉพาะจากนวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี พอตเตอร์* ลำดับอื่น แต่ผลการศึกษาก็ช่วยสนับสนุนผลการวิจัยที่ว่า ผู้แปลมีความสม่ำเสมอในการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในวรรณกรรมชุดเดียวกัน

5.3 อัจฉรา เทพแบ่ง (2555) ศึกษาการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากนวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* ผลการวิจัยพบกลวิธีที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กลวิธีการแปลโดยการแทนที่ด้วยวลี ประโยคหรือสำนวนที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล กลวิธีการแปลโดยการสร้างศัพท์ใหม่ด้วยการแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัว หรือแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัวแล้วเพิ่มคำอธิบาย และกลวิธีการแปลโดยใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาษาไทย ส่วนกลวิธีที่พบความถี่ในการใช้น้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ กลวิธีการละไม่แปล กลวิธีการแปลโดยใช้คำในภาษาแปลสร้างศัพท์ใหม่ และกลวิธีการแปลโดยใช้การทับศัพท์ควบคู่กับการใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาษาไทย แม้ว่างานวิจัยดังกล่าวจะเลือกศึกษาจากกลุ่มค่านามประสม แต่ก็ถือว่ามีขอบเขตการวิจัยใกล้เคียงกับงานวิจัยฉบับนี้ เนื่องจากชื่อเฉพาะเป็นค่านาม และส่วนมากก็จัดอยู่ในกลุ่มค่านามประสม ดังนั้น ขอบเขตของงานวิจัยจึงค่อนข้างใกล้เคียงกัน สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้ได้ โดยเฉพาะในส่วนของผลการวิจัยที่พบการใช้กลวิธีการละไม่แปลน้อยที่สุด ซึ่งสนับสนุนผลการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการแปลใน *แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* และ *แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป* ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ที่พบการใช้กลวิธีการละไม่แปลน้อยที่สุดเช่นกัน

5.4 Jaleniauskiene & Cicelyte (2009) ศึกษาการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมันเป็นภาษาลิทัวเนีย ตามกรอบแนวคิดของ Davies (2003)

ในวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทแฟนตาซี จำนวน 4 เรื่อง โดยศึกษาการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาลิทัวเนีย จากวรรณกรรม 3 เรื่อง ได้แก่ *Harry Potter and the Philosopher's Stone* และ *Harry Potter and the Chamber of Secrets* แปลโดย Zita Mariene และ *Eragon* แปลโดย Andrius Tapinas และศึกษาการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาลิทัวเนีย จากวรรณกรรม เรื่อง *Laura and the Secret of Aventura* แปลโดย Teodoras Cetrauskas ผลการศึกษาพบกลวิธีที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ (Localisation) กลวิธีการคงไว้ซึ่งต้นฉบับ (Preservation) โดยใช้กลวิธีการยืมคำ (Copy) เป็นหลัก กลวิธีการเปลี่ยน (Transformation) และกลวิธีการสร้างใหม่ (Creation) งานวิจัยดังกล่าวมีขอบเขตใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้มากที่สุด เนื่องจากการเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมหลายเรื่อง และใช้กรอบแนวคิดกลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะของ Davies (2003) ในการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการรอบแนวคิดหลักของงานวิจัยนี้เช่นกัน ดังนั้น จึงสามารถใช้เป็นงานวิจัยตัวอย่างสำหรับการดำเนินงานวิจัยนี้ได้เป็นอย่างดี

5.5 Kirkman (2015) ศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมในนวนิยาย เรื่อง *Harry Potter and the Philosopher's Stone* และ *Harry Potter and the Goblet of Fire* จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส ผลการศึกษาพบกลวิธีที่ใช้ในการแปลคำทางวัฒนธรรมจำนวน 7 กลวิธี ที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ สลับกันไปตามความเหมาะสมกับบริบท โดยเน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นเด็กและเยาวชน เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเลือกศึกษาจากกลุ่มคำทางวัฒนธรรม ซึ่งชื่อเฉพาะก็นับเป็นคำทางวัฒนธรรมเช่นกัน ดังนั้น ขอบเขตของงานวิจัยจึงค่อนข้างใกล้เคียงกัน อีกทั้ง ยังสามารถใช้ผลการศึกษามาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวโน้มการเลือกใช้กลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะในวรรณกรรม เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ในแง่มุมภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้ด้วยเช่นกัน

6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เลือกใช้กรอบแนวคิดกลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะของ Davies (2003) จำนวน 7 กลวิธี (ลำดับที่ 1-7) เนื่องจากมีจำนวนกลวิธีที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ซึ่งแต่ละกลวิธีมีนิยามที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ไม่เกิดความสับสนในการจำแนกกลวิธีในการแปลแต่ละกลวิธี และเหมาะสมกับการวิเคราะห์ในบริบทของการแปลในคู่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เพิ่มกลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะของ Newmark (1988) จำนวน 1 กลวิธี (ลำดับที่ 8) เพื่อเสริมให้การวิเคราะห์การใช้กลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะในงานวิจัยนี้เป็นไปได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงวิเคราะห์การแปลชื่อเฉพาะภายใต้กรอบแนวคิดกลวิธีในการแปลชื่อเฉพาะของ Davies (2003) และ Newmark (1988) จำนวน 8 กลวิธี ดังนี้

6.1 กลวิธีการคงไว้ซึ่งต้นฉบับ (Preservation) หมายถึง การแปลโดยรักษารูปแบบ และโครงสร้างของภาษาต้นทางไว้ ไม่มีการเพิ่ม ละ หรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบใด ๆ จากภาษาต้นทาง ประกอบด้วย 2 กลวิธีย่อย ได้แก่

6.1.1 กลวิธีการทับศัพท์ (Transliteration) หมายถึง การแปลโดยถ่ายทอดชื่อเฉพาะ จากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทางโดยใช้พยัญชนะและองค์ประกอบในการสร้างคำของ ภาษาปลายทางให้ได้คำที่มีการออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาต้นทางมากที่สุด

6.1.2 กลวิธีการแปลตรงตัว (Literal Translation) หมายถึง การแปลโดยพิจารณาแต่ ความหมายตรงตัว ไม่รวมความหมายโดยนัยที่แฝงอยู่

6.2 กลวิธีการแปลเพิ่ม (Addition) หมายถึง การแปลโดยเพิ่มข้อมูลหรือคำอธิบาย นอกเหนือจากคำแปล อาจทำได้โดยการแทรกข้อความเพิ่มเข้าไปในชื่อเฉพาะของภาษาปลายทาง หรือเพิ่มคำอธิบายโดยสังเขปไว้ในวงเล็บด้านหลังชื่อเฉพาะ หรือในเชิงอรรถด้านล่างหน้ากระดาษ

6.3 กลวิธีการละไม่แปล (Omission) หมายถึง การแปลโดยไม่แปลส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดของชื่อเฉพาะภาษาต้นทาง

6.4 กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ (Globalisation) หมายถึง การแปลโดยใช้คำทั่วไปที่มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวถึงหมวดหมู่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดย ภาพรวม ไม่ระบุเฉพาะเจาะจง

6.5 กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ (Localisation) หมายถึง การแปล โดยใช้คำที่มีอยู่แต่เฉพาะในวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง ซึ่งมีแต่ผู้อ่านในภาษาปลายทาง เท่านั้นที่เข้าใจ รวมถึงการปรับการสะกดคำและไวยากรณ์ของชื่อเฉพาะให้เหมาะสมกับ ภาษาปลายทางด้วย

6.6 กลวิธีการเปลี่ยน (Transformation) หมายถึง การแปลโดยปรับองค์ประกอบ บางส่วนของชื่อเฉพาะ อาทิ เสียง การสะกดคำ หรือไวยากรณ์ โดยยังรักษาเค้าโครงเดิมของ ภาษาต้นทางบางส่วนไว้

6.7 กลวิธีการสร้างใหม่ (Creation) หมายถึง การแปลโดยสร้างชื่อเฉพาะขึ้นมาใหม่ ในภาษาปลายทางที่แตกต่างจากภาษาต้นทางโดยสิ้นเชิง

6.8 การใช้กลวิธีการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี (Couplets) หมายถึง การแปลใด ๆ โดยใช้ กลวิธีการแปลร่วมกันตั้งแต่ 2 กลวิธีขึ้นไป

7. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงเอกสาร (Document-based Research) ดำเนินการศึกษาวิจัย ตามกระบวนการ ดังนี้

7.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษ

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษจากวรรณกรรมต้นฉบับ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ นวนิยาย เรื่อง *Harry Potter and the Philosopher's Stone* และบทละครเวที เรื่อง *Harry Potter and the Cursed Child Parts One and Two Playscript* โดยรวบรวมชื่อเฉพาะแต่ละชื่อเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ไม่รวมที่ปรากฏซ้ำ เว้นแต่จะเป็นชื่อเฉพาะที่สื่อถึงตัวละคร สิ่งของ หรือสถานที่เดียวกัน แต่ปรากฏในรูปแบบต่างกัน ยกตัวอย่าง ชื่อของตัวละคร *Dudley Dursley* ที่ในบางบริบทปรากฏเป็นชื่อเล่น *Duddy* หรือชื่อของตัวละคร *Harry Potter* ที่ในบางบริบทกล่าวถึงโดยใช้คำนำหน้านาม *Mr. Potter* เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงชื่อเฉพาะที่ปรากฏเพียงบางส่วนด้วย เช่น ชื่อเฉพาะของตัวละคร *Ronald Weasley* ที่ในบางบริบทปรากฏเพียง *Ron* เท่านั้น เป็นต้น

7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลคำแปลภาษาไทย

ในส่วนของคุณข้อมูลคำแปลภาษาไทย จะเก็บรวบรวมจากวรรณกรรมฉบับแปลของวรรณกรรมต้นฉบับดังกล่าว ได้แก่ นวนิยายแปล เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* และบทละครเวทีแปล เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที* โดยเก็บรวบรวมคำแปลทุกกรณี แม้ว่าจะเป็นคำแปลของชื่อเฉพาะชื่อเดียวกัน เว้นแต่ชื่อเฉพาะนั้นจะปรากฏหลายตำแหน่งและใช้คำแปลคำเดียวกันทั้งหมด ยกตัวอย่าง คำแปลของชื่อเฉพาะ *Azkaban* ที่มีทั้ง *อัชคาบัน* และ *คุกอัชคาบัน* หรือคำแปลของชื่อเฉพาะ *Potions* ที่มีทั้ง *ปรุงยา* *วิชาปรุงยา* และ *ชั้นเรียนปรุงยา* ผู้วิจัยก็จะเก็บรวบรวมคำแปลทั้งหมด

7.3 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ

ข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทยที่รวบรวมจากวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง จะนำมาวิเคราะห์กลวิธีการแปลตามกรอบแนวคิดของ Davies (2003) และ Newmark (1988) ที่ได้กล่าวไป โดยอาศัยข้อมูลประกอบจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ พจนานุกรม บทความ หรือบทสัมภาษณ์ โดยเฉพาะบทความจากเว็บไซต์ *Wizarding World* (<https://www.wizardingworld.com/>) เว็บไซต์อย่างเป็นทางการของวรรณกรรม เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์*

8. ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทยจากนวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* และบทละครเวที เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที* พบว่า นวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* มีชื่อเฉพาะ จำนวน 491 ชื่อ และคำแปล จำนวน 711 คำ ส่วนบทละครเวที เรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที* มีชื่อเฉพาะ จำนวน 402 ชื่อ และคำแปล

จำนวน 495 คำ จะเห็นว่า คำแปลภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน ซึ่งโดยมากแล้วชื่อเฉพาะที่ปรากฏบ่อยและมีผลกับเนื้อเรื่อง จะมีคำแปลภาษาไทยมากกว่า 1 คำแปล ยกตัวอย่าง ชื่อเฉพาะของตัวละคร *Marge* พบคำแปลภาษาไทย จำนวน 3 คำแปล ได้แก่ มาร์จ บ้ามาร์จ และพีมาร์จ แต่หากเป็นชื่อเฉพาะที่ปรากฏเพียงครั้งเดียวหรือชื่อเฉพาะที่ไม่ส่งผลต่อเนื้อเรื่องของวรรณกรรม ส่วนมากจะพบคำแปลเพียง 1 คำแปล เท่านั้น เช่น ชื่อเฉพาะของหนังสือ *A Beginner's Guide to Transfiguration* ที่แปลเป็น *คู่มือแปลงร่างเบื้องต้น* ทั้งนี้ เนื่องจากในภาษาไทยมีองค์ประกอบบางประการแตกต่างจากภาษาอังกฤษ อาทิ ภาษาไทยมีคำนำหน้าลำดับญาติที่ละเอียดกว่าภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงต้องใส่คำนำหน้าลำดับญาติให้กับตัวละครเพื่อปรับบทแปลให้เข้ากับบริบทของวัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญกับลำดับอาวุโสมากกว่า โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของตัวละครอื่นกับตัวละครที่อ้างอิง ทำให้ชื่อเฉพาะบางชื่อมีคำแปลมากกว่า 1 คำ ดังเช่น ชื่อเฉพาะของตัวละคร *Marge* ที่ยกตัวอย่างไปในข้างต้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2555) อีกทั้ง เป็นเพราะผู้แปลต้องการหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำในบริบทที่มีชื่อเฉพาะเดียวกันปรากฏอยู่หลายตำแหน่ง จึงต้องใช้กลวิธีอื่นเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำ อาทิ การใช้สรรพนามแทน การย่อคำ หรือการละไม่แปล เป็นต้น ทำให้เกิดคำแปลใหม่ขึ้นมา เช่น ชื่อเฉพาะของตัวละคร *Harry Potter* ที่โดยมากจะแปลโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ เป็น แฮร์รี่ พอตเตอร์ แต่ในบริบทที่ชื่อเฉพาะดังกล่าวปรากฏซ้ำหลายตำแหน่ง ผู้แปลจะหลีกเลี่ยงโดยใช้สรรพนาม เขา แทนการกล่าวชื่อเต็มของตัวละคร

จากผลการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ พบการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะทั้งหมด 9 กลวิธี ในวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง ตามกรอบแนวคิดการแปลชื่อเฉพาะของ Davies (2003) และ Newmark (1988) โดยเรียงลำดับตามความถี่ที่พบจากมากไปน้อย ดังนี้

ตารางที่ 2

ความถี่และร้อยละการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์

ลำดับ	กลวิธีการแปล	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1	กลวิธีการทับศัพท์	214	30.10
2	กลวิธีการแปลเพิ่ม	126	17.72
3	กลวิธีการเปลี่ยน	104	14.63
4	กลวิธีการแปลตรงตัว	95	13.36
5	การใช้กลวิธีการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี	56	7.87
6	กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ	42	5.91
7	กลวิธีการสร้างใหม่	42	5.91
8	กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ	16	2.25
9	กลวิธีการละไม่แปล	16	2.25

ตารางที่ 3

ความถี่และร้อยละการใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะในบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที

ลำดับ	กลวิธีการแปล	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1	กลวิธีการทับศัพท์	168	33.94
2	กลวิธีการเปลี่ยน	90	18.18
3	กลวิธีการแปลเพิ่ม	73	14.75
4	กลวิธีการแปลตรงตัว	71	14.34
5	กลวิธีการสร้างใหม่	32	6.47
6	กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ	24	4.85
7	การใช้กลวิธีการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี	21	4.24
8	กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ	11	2.22
9	กลวิธีการละไม่แปล	5	1.01

ทั้งนี้ สามารถอธิบายการใช้กลวิธีการแปลแต่ละกลวิธีโดยละเอียดได้ ดังนี้

ตารางที่ 4

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการทับศัพท์ (Transliteration)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
Quidditch	ควิดดิช
Golden Snitch	โกลเด้นสนิทช์
Chaser	เชสเซอร์
Keeper	คิปเปอร์
Seeker	ซีเกอร์

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลงชื่อเฉพาะในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับ ควิดดิช กีฬาในโลกเวทมนตร์ จะเห็นว่า ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์ในการแปลงชื่อเฉพาะกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด แม้ว่าชื่อเฉพาะที่เป็นตำแหน่งของผู้เล่นกีฬา ได้แก่ *Chaser*, *Keeper* และ *Seeker* จะเกิดจากการใช้คำเสริมท้าย (Suffix) ‘-er’ เพื่อเปลี่ยนคำกริยาให้เป็นคำนามที่เป็นผู้กระทำการยานั้น (Oxford University Press, n.d./b) ทำให้ผู้อ่านในภาษาต้นทางสามารถเข้าใจหน้าที่ของผู้เล่นในตำแหน่งนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม แต่การเลือกถ่ายทอดชื่อเฉพาะกลุ่มดังกล่าวโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ จึงไม่สามารถถ่ายทอดความหมายในชื่อเฉพาะไปยังภาษาปลายทางได้

ตารางที่ 5

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการแปลตรงตัว (Literal Translation)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
Death Eater	ผู้เสพความตาย
Gregory the Smarmy	เกรเกอร์จอมสอพลอ
Malfoy the Unanxious	มัลฟอยผู้ไม่ประนีประนอม
Nearly Headless Nick	นิคหัวเกือบขาด
Scorpius the Dreadless	สกอร์ปิอุสผู้ไม่หวาดหวั่น

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลชื่อเฉพาะในกลุ่มฉายาและคำเรียกกลุ่มคนที่ส่วนมากจะแปลโดยใช้กลวิธีการแปลตรงตัว ซึ่งส่วนมากผู้แปลจะเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยที่ไม่ใช่คำที่พบในชีวิตประจำวันมาสร้างเป็นคำแปล เช่น *Death Eater* ที่แปลคำว่า *Eat* โดยใช้คำว่า *เสพ* ที่มีความหมายเดียวกันกับคำว่า *กิน* ที่เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป./ก) ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าชื่อเฉพาะนั้นมีความแปลกแตกต่างจากชื่อเฉพาะที่มีอยู่โดยทั่วไป (Kirkman, 2015)

ตารางที่ 6

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการแปลเพิ่ม (Addition)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
But even Quidditch had lost its fun. The rest of the team wouldn't speak to Harry during practice, and if they had to speak about him, they called him 'the Seeker'. (Rowling, 2017, p. 263)	ถึงอย่างนั้น แม้แต่ควิดดิชก็ไม่สนุกเท่าแต่ก่อน ผู้เล่นคนอื่น ๆ ไม่ยอมพูดคุยกับแฮร์รี่ระหว่างฝึกซ้อม และถ้าต้องพูดถึงเขา พวกนั้นก็เรียกเขาว่า 'ซีกเกอร์' ที่หมายถึง 'ช่างหาเรื่อง' (โรว์ลิง, 1997/2550, น. 298)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลชื่อเฉพาะที่เป็นฉายา โดยใช้กลวิธีการแปลเพิ่มในระดับวลี จะเห็นว่า ผู้แปลได้เพิ่มวลี ที่หมายถึง 'ช่างหาเรื่อง' เข้าไปท้ายคำว่า *ซีกเกอร์* ที่เป็นชื่อตำแหน่งผู้เล่นของ แฮร์รี่ พอตเตอร์ ในทีมควิดดิช ทั้งนี้ เพื่ออธิบายความหมายของฉายา *The Seeker* ที่สมาชิกในทีมควิดดิชตั้งให้ เนื่องจาก แฮร์รี่ และเพื่อน ๆ ออกนอกห้องนอนในเวลากลางคืน ทำให้บ้านกริฟฟินดอร์ถูกหักกะแนน ซึ่งฉายาดังกล่าวพ้องรูปกับชื่อตำแหน่ง *Seeker* ผู้เล่นที่สำคัญที่สุดในทีม มีหน้าที่มองหาและจับลูกโกลเดนสนิซให้ได้เพื่อจบเกม แต่ในบริบทนี้ หมายถึง ผู้ที่หาปัญหามาให้ (Pearson, n.d./c) ซึ่งหากผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์อย่างที่ได้ยกตัวอย่างไป ก็จะไม่สามารถถ่ายทอดความหมายโดยนัยนี้ไปยังภาษาปลายทางได้ จึงต้องใช้กลวิธีการแปลเพิ่มดังแสดงในตัวอย่าง

ตารางที่ 7

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการละไม่แปล (Omission)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
...but that woman didn't have Mars Bars. What she did have were Bertie Bott's Every-Flavour Beans, Drooble's Best Blowing Gum, Chocolate Frogs, Pumpkin Pastries, <u>Cauldron Cakes</u> , Liquorice Wands and a number of other strange things Harry had never seen in his life. (Rowling, 2017, pp. 107-108)	...แต่ผู้หญิงคนขายไม่มีช็อกโกแลตยี่ห้อมาร์ส เธอมีเยลลี่เม็ดทุกรสของเบอร์ตีบอตต์ หมากรังที่เป่าได้ดีที่สุดของดรูเบิล กบช็อกโกแลต พายพิททอง เค้ก ไม้กายสิทธิ์รสชะเอม และของแปลก ๆ อื่น ๆ อีกมากมายที่แฮร์รี่ไม่เคยเห็นมาก่อนในชีวิต (โรว์ลิง, 1997/2550, น. 126)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการใช้กลวิธีการละไม่แปลที่ทำให้ความหมายในภาษาปลายทางผิดเพี้ยนไปจากภาษาต้นทาง จะเห็นว่า ในการแปลชื่อขนม *Cauldron Cakes* ผู้แปลได้ละคำว่า *Cauldron* ที่หมายถึง ภาชนะโลหะทรงกลมขนาดใหญ่ใช้สำหรับต้ม (Pearson, n.d./a) ที่ เป็นคำคุณศัพท์ขยายลักษณะของขนมชนิดนี้ที่ทำเลียนแบบ หม้อใหญ่ ที่ใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับการปรุงยาของพ่อมดแม่มด และแปลชื่อขนมชนิดนี้เพียงว่า *เค้ก* ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจว่าเป็นขนมเค้กที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ต่างจาก นวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ลำดับอื่น ๆ ที่แปลชื่อเฉพาะนี้ว่า *เค้กหม้อใหญ่* ซึ่งสามารถถ่ายทอดความหมายและสร้างจินตภาพให้กับผู้อ่านได้ตรงตามที่คุณแต่งตั้งใจมากกว่า

ตารางที่ 8

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ (Globalisation)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
SCORPIUS/HARRY: All the books from the Restricted Section and then some. <u>Magick Moste Evile</u> . Fifteenth-Century Fiends. Sonnets of a Sorcerer – that's not even allowed in Hogwarts! (Rowling et al., 2018, p. 73)	สกอร์ปิอุส/แฮร์รี่: หนังสือจากเซตหวงห้ามอยู่ที่นี้หมดเลย แถมมีมากกว่าอีก <u>เวทมนตร์ที่ชั่วร้ายที่สุด</u> ปีศาจอำมหิตศตวรรษที่สิบห้า บทกวีของผู้วิเศษคนหนึ่ง – เล่มนี้ขนาดฮอกวอตส์ยังไม่อนุญาตให้เก็บไว้เลย! (โรว์ลิง และคณะ, 2020/2563, น. 111)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลชื่อเฉพาะของหนังสือ เรื่อง *Magick Moste Evile* ที่เป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษเก่า (Old English) เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่า หนังสือดังกล่าวเขียนขึ้นในยุคกลาง (Harry Potter Wiki, n.d.) แต่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับในการแปล โดยปรับชื่อหนังสือให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน เป็น *เวทมนตร์ที่ชั่วร้ายที่สุด* ดังนั้น จึงไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลดังกล่าวไปยังภาษาปลายทางได้

ตารางที่ 9

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ (Localisation)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
Harry, Ron and Hermione stood up to yell and cheer as Neville, white with shock, disappeared under a pile of people hugging him. He had never won so much as a point for Gryffindor before. Harry, still cheering, nudged Ron in the ribs and pointed at Malfoy, who couldn't have looked more stunned and horrified if he'd just had the Body-Bind curse put on him. (Rowling, 2017, pp. 329-330)	แฮร์รี่ รอน และเฮอร์ไมโอนี่ลุกขึ้นยืนตะโกนเชียร์เนวิลล์ที่หน้าซีดเผือดด้วยความตื่นตะลึงและไม่คิดฝันมาก่อน เขาหายไปในกลุ่มของนักเรียนที่ตรงเข้ามาสวมกอดเขา เนวิลล์ไม่เคยทำแต้มให้บ้านกริฟฟินดอร์มาก่อน แม้แต่แต้มเดียว แฮร์รียังคงโห่ร้องอยู่เมื่อรอนกระทุ้งสีข้าง แล้วชี้ไปที่มัลฟอย ซึ่งดูตะลึงตกใจจนตัวแข็งทื่อ รวกับว่าเขาถูกคาถามัดตราสังสาปไว้แล้ว (โรว์ลิง, 1997/2550, น. 369)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลชื่อคาถา *Body-Bind Curse* โดยใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ จะเห็นว่า ผู้แปลเลือกแปลคำว่า *Body-Bind* โดยใช้คำว่า *มัดตราสัง* หมายถึง การห่อศพด้วยผ้าขาวและใช้ด้ายดิบมัดศพเป็น 5 เปลาะ ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่มีอยู่เฉพาะในวัฒนธรรมไทยเท่านั้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป./ค) เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพของผู้ที่ถูกสาปด้วยคาถา *Body-Bind* ที่ถูกมัดให้ติดกันทั้งร่างกายกับการถูกมัดตราสัง ดังนั้น ผู้อ่านในภาษาปลายทางจึงสามารถเห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าตัวละครที่ถูกสาปนั้นมีอาการปฏิกิริยาอย่างไร

ตารางที่ 10

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการเปลี่ยน (Transformation)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
'Now, enough questions. I suggest you make a start on these sweets. Ah! Bertie Bott's Every-Flavour Beans!...' (Rowling, 2017, p. 323)	"เออละ ถามพอแล้วนะ ฉันขอแนะนำให้เธอเริ่มจัดการขนมดีกว่า <u>ยลลี่เม็ดเบอร์ดีบอตต์มีทุกลสเลย</u> อยู่ที่นี่..." (โรว์ลิง, 1997/2550, น. 362)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการปรับโครงสร้างชื่อเฉพาะของขนม *Bertie Bott's Every-Flavour Beans* จากนามวลีให้เป็นประโยคบอกเล่า โดยมีนามวลี *ยลลี่เม็ดเบอร์ดีบอตต์มีทุกลสเลย* เป็นภาคประธาน และเพิ่มภาคกริยา *อยู่ที่นี่* เข้าไป เป็นประโยค *ยลลี่เม็ดเบอร์ดีบอตต์มีทุกลสเลยอยู่ที่นี่* ต่างจากบริบทอื่น ๆ ที่แปลโดยใช้กลวิธีการแปลตรงตัว เป็น *ยลลี่เม็ดทุกลสของเบอร์ดีบอตต์*

ตารางที่ 11

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการสร้างใหม่ (Creation)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
HERMIONE: We haven't given up. We've gone to the giants. The trolls. Everyone we can find. <u>The Aurors</u> are out flying, searching, talking to those who know secrets, following those who won't reveal secrets. (Rowling et al., 2018, p. 202)	เฮอร์ไมโอนี่: เราไม่ได้ยอมแพ้ เราไปติดต่อพวกยักษ์ พวกโทรลล์ ทุก ๆ คนที่เราหาพบ มือปราบมารก็บินว่อนค้นหา คอยกับคนที่รู้ความลับต่าง ๆ สะกดรอยตามพวกที่ไม่ยอมเปิดเผยความลับ (โรว์ลิง และคณะ, 2020/2560, น. 304)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลงชื่อเฉพาะ *Auror* ซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งในโลกเวทมนตร์ มีหน้าที่จัดการกับความวุ่นวายจากการใช้เวทมนตร์ศาสตร์มืด โดยสันนิษฐานว่า *Auror* อาจมาจากคำว่า *Aurora* ในภาษาโรมัน หมายความว่า รุ่งอรุณ เป็นการเปรียบเทียบว่า *Auror* เป็นแสงสว่างยามรุ่งอรุณที่กำจัดเวทมนตร์ฝ่ายมืดที่เหมือนกับช่วงเวลากลางคืนที่มืดมิด (The Daily Prophet, n.d.) เมื่อพิจารณาจากรากศัพท์แล้วจะเห็นว่า ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการสร้างใหม่ในการแปลงชื่อเฉพาะดังกล่าว โดยอาศัยหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประกอบอาชีพนี้ โดยไม่มีเค้าโครงของรากศัพท์เดิมปรากฏอยู่ในคำแปลเลย

ตารางที่ 12

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี (Couplets)

ภาษาต้นทาง	ภาษาปลายทาง
Hagrid almost had to drag Harry away from <u>Curses and Counter-Curses (Bewitch your Friends and Befuddle your Enemies with the Latest Revenges: Hair Loss, Jelly-Legs, Tongue-Tying and much, much more)</u> by Professor Vindictus Viridian. (Rowling, 2017, p. 86)	แฮกริดแทบจะต้องลากแฮร์รี่เพื่อให้จากหนังสือคำสาปและการแก้สาป (ทำให้เพื่อนหลงเสน่ห์และทำให้ศัตรูงุนงงด้วยการแก้แค้นแบบใหม่ล่าสุด เช่น เสกให้ผมร่วงให้ขาอ่อนปวกเปียก ให้อลิ้นพันกัน และอื่นๆ อีกมากมาย) โดย ศาสตราจารย์วินดิกตัส วีรีเดียน (โรว์ลิง, 1997/2540, น. 102)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลงชื่อหนังสือ เรื่อง *Curses and Counter-Curses (Bewitch your Friends and Befuddle your Enemies with the Latest Revenges: Hair Loss, Jelly-Legs, Tongue-Tying and much, much more)* ซึ่งแปลโดยใช้กลวิธีในการแปล จำนวน 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการแปลเพิ่ม โดยเพิ่มคำว่า หนังสือ เข้าไปหน้านามวลีที่เป็นชื่อของหนังสือ ต่อมา กลวิธีการแปลตรงตัว ในส่วนนามวลี *Curses and Counter-Curses (Bewitch your Friends and Befuddle your Enemies with the Latest Revenges* โดยลำดับตำแหน่งคำตามไวยากรณ์ภาษาไทย ได้เป็น คำสาปและการแก้สาป (ทำให้เพื่อนหลงเสน่ห์และทำให้

ศัตรูรุกรานด้วยการแก้แค้นแบบใหม่ล่าสุด และสุดท้าย กลวิธีการเปลี่ยน โดยเปลี่ยนนามวลี *Hair Loss, Jelly-Legs, Tongue-Tying* เป็นกริยาวิลี ได้เป็น เสกให้ผมร่วง ให้ขาอ่อนปวกเปียก ให้ลิ้นพันกัน

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า นวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที มีลำดับความถี่ของการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะที่ใกล้เคียงกัน กลวิธีการแปลที่พบความถี่ในการใช้มากที่สุดในการรณรงค์ทั้งสองเรื่อง คือ กลวิธีการทับศัพท์ ในขณะที่กลวิธีที่พบความถี่ในการใช้น้อยที่สุด คือ กลวิธีการละไม่แปล ทั้งนี้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะหรือคำทางวัฒนธรรมในนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ลำดับอื่น ๆ เช่น วาณิสสา ลิ้มเกรียงไกร (2559) ที่ศึกษาการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยใน แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต พบว่า กลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดในการแปลชื่อเฉพาะจากนวนิยายเรื่องดังกล่าว คือ กลวิธีการแปลตรงตัว (Rendition) และกลวิธีการทับศัพท์ (Transliteration) ความถี่คิดเป็นร้อยละ 57.39 และร้อยละ 39.11 ตามลำดับ หรือคณาพร แก้วแกมจันทร์ และคณะ (2563) ที่ศึกษาการแปลคำนามและนามวลีเหนือจริงในโลกเวทมนตร์จาก แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับห้องแห่งความลับ และแฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัศวิน ก็พบว่า กลวิธีการแปลที่พบความถี่ในการใช้มากที่สุดจะเป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำยืมหรือคำทับศัพท์

การเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์ในความถี่ที่มากเป็นอันดับแรกสะท้อนให้เห็นความตั้งใจของผู้แปลที่ต้องการถ่ายทอดวัฒนธรรมต้นทางไปยังวรรณกรรมฉบับแปล เพื่อให้กลุ่มผู้อ่านในภาษาปลายทางได้เรียนรู้บริบทของวัฒนธรรมตะวันตกผ่านวรรณกรรม ผู้แปลจึงเลือกกรีกษาองค์ประกอบบางประการที่สะท้อนวัฒนธรรมตะวันตก อาทิ ชื่อบุคคล เช่น *Hermione Granger* (เฮอร์ไมโอนี่ เกรนเจอร์) *Grindelwald* (กรินเดลวัลด์) *Seamus Finnigan* (เซมัส ฟินนิกัน) ชื่อสถานที่ เช่น *King's Cross* (คิงส์ครอส) *London* (ลอนดอน) *West Ham* (เวสต์แฮม) และคำนำหน้านาม เช่น *Madam* (มาดาม) *Miss* (มิส) *Mr.* (มิสเตอร์) เป็นต้น ผู้แปลจึงเลือกแปลชื่อเฉพาะที่มีข้อมูลวัฒนธรรมต้นทางโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ เพื่อรักษาวัฒนธรรมต้นทางให้คงอยู่ และให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางรับรู้วัฒนธรรมที่ใช้เป็นฉากหลักของเรื่องด้วยเช่นกัน (วัลยา วิวัฒน์ศร, 2544) นอกจากนี้ การใช้กลวิธีการทับศัพท์ยังสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของภาษาอังกฤษในวัฒนธรรมไทยที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ที่มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษร่วมกับภาษาไทย กลุ่มผู้อ่านชาวไทยจึงค่อนข้างคุ้นเคยกับคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังนั้น การใช้กลวิธีการทับศัพท์จึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการแปลชื่อเฉพาะในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที (คณาพร แก้วแกมจันทร์ และคณะ, 2563)

สำหรับชื่อเฉพาะใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวทีที่เคยปรากฏมาก่อนแล้วใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และแปลโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ ผู้แปลก็เลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์เช่นเดิม แต่อาจมีการปรับการสะกดในชื่อเฉพาะบางชื่อให้ตรงกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง ชื่อหมู่บ้านในโลกเวทมนตร์ *Godric's Hollow* ที่ใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ทับศัพท์เป็น *กอดริกส์โฮลโลว์* แต่ใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ปรับเป็น *ก๊อดดริกส์โฮลโลว์* โดยปรับการสะกดของคำว่า *Godric's* จาก *กอดริกส์* เป็น *ก๊อดดริกส์* เพื่อให้เป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (2532) เนื่องจากตัวสะกดของพยางค์แรกออกเสียงเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ท้าย (เสียงตัวสะกด -ด) จึงซ้อนพยัญชนะที่เป็นเสียงตัวสะกดของพยางค์แรกเพิ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการออกเสียงผิดไปจากภาษาอังกฤษ และใช้ไม้ไต่คู้เพื่อให้ออกเสียงแตกต่างจากคำว่า กอด ที่มีความหมายในภาษาไทย

ในส่วนของกลวิธีการแปลที่พบความถี่ในการใช้น้อยที่สุด คือ กลวิธีการละไม่แปล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่พบการใช้กลวิธีการละไม่แปลเป็นส่วนน้อยในการแปลชื่อเฉพาะจากนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ ลำดับอื่น ๆ เช่น แฮร์รี พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต ก็พบความถี่ในการใช้กลวิธีการละไม่แปลเพียงร้อยละ 1.11 (วานิสสา ลิ้มเกรียงไกร, 2559) นอกจากนี้ ในการแปลงองค์ประกอบอื่นจากนวนิยายชุดนี้ก็พบการใช้กลวิธีการละไม่แปลในสัดส่วนน้อยเช่นกัน เช่น การศึกษาการแปลคำนามประสมใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ของอัจฉรา เทพแบ่ง (2555) ที่พบความถี่ในการใช้กลวิธีการละไม่แปลเพียงร้อยละ 0.56 เท่านั้น

ในงานวิจัยนี้ ชื่อเฉพาะที่ผู้แปลเลือกแปลโดยใช้กลวิธีการละไม่แปลส่วนมากจะเป็นชื่อเฉพาะที่อยู่ในบริบทที่ชื่อเฉพาะนั้นปรากฏซ้ำกันหลายตำแหน่ง ซึ่งเลือกละไม่แปลชื่อเฉพาะนั้นในตำแหน่งที่ไม่ใช่สาระสำคัญของเนื้อเรื่อง และไม่ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินการเรื่องของวรรณกรรม อย่างไรก็ตาม ก็พบชื่อเฉพาะบางชื่อที่แปลโดยใช้กลวิธีการละไม่แปลแล้วส่งผลให้ความหมายของชื่อคลาดเคลื่อนไปจากภาษาต้นทาง ดังเช่นชื่อเฉพาะของขนม *Cauldron Cake* ที่ได้อธิบายไว้ในตัวอย่างที่ 7

การพบความถี่ของการใช้กลวิธีการละไม่แปลในสัดส่วนที่น้อยสามารถอนุมานได้ว่า ผู้แปลให้ความสำคัญกับรายละเอียดของวรรณกรรม โดยเน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางให้ครบถ้วนมากที่สุด เพื่อรักษาบรรยากาศในการอ่านของผู้อ่านในภาษาปลายทาง รวมทั้งบรรยากาศและสีสันของวรรณกรรมให้คงเดิมเหมือนกับต้นฉบับ และเนื่องจากวัฒนธรรมของภาษาต้นทางแตกต่างจากวัฒนธรรมของภาษาปลายทางค่อนข้างมาก ทำให้ความเข้าใจทางวัฒนธรรมของผู้อ่านสองกลุ่มไม่เท่ากัน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องแปลชื่อเฉพาะ ซึ่งเป็นคำทางวัฒนธรรม โดยใช้กลวิธีการแปลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ค่อนข้างแตกต่างกันไปสู่ผู้อ่านในภาษาปลายทางให้เกิดความเข้าใจที่

ตรงกันกับผู้อ่านในภาษาต้นทางที่มีความเข้าใจทางวัฒนธรรมร่วมกับผู้แต่ง (ฐนิวิธณ์ ไกรเพิ่ม, 2559)

เมื่อเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะระหว่างวรรณกรรมสองเรื่องที่แตกต่างกันแล้ว พบว่า ผู้แปลมีความสม่ำเสมอด้านการเลือกใช้กลวิธีการแปลง โดยเน้นการปรับบทแปลให้เข้ากับวัฒนธรรมปลายทางเป็นสำคัญ เพื่อให้เหมาะสมกับระดับการรับรู้ของกลุ่มผู้อ่านหลักที่เป็นเด็กและเยาวชน จึงเลือกให้ผู้อ่านสัมผัสกับวรรณกรรมโดยดำเนินเรื่องด้วยขนบของวัฒนธรรมปลายทางที่คุ้นเคยมากกว่า ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เปิดโอกาสการเรียนรู้วัฒนธรรมต้นทาง ผู้แปลยังคงถ่ายทอดวัฒนธรรมต้นทางไปสู่กลุ่มผู้อ่านตามความเหมาะสม ซึ่งนับว่าเป็นการแปลโดยอิงผู้อ่านที่เป็นเด็กเป็นหลัก (Child-Oriented Approach) (Kirkman, 2015; Pavlov, 2014) จะเห็นว่า ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับ และกลวิธีการเปลี่ยน มากเป็น 2 ใน 5 อันดับแรกของกลวิธีการแปลทั้งหมดที่ใช้ในการแปลวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง แสดงให้เห็นความสำคัญของการปรับภาษาและโครงสร้างของคำให้เป็นธรรมชาติเหมาะสมกับบริบทและไวยากรณ์ของภาษาไทย อาทิ การแปลโดยเพิ่มคำนับลำดับญาติ เช่น พี่ บัว และลุง หรือหางเสียง เช่น ค่ะ ค่ะ และครับ ที่ไม่มีในภาษาอังกฤษเข้าไปในคำแปล ภาษาไทย อย่างไรก็ตาม ผู้แปลก็ได้ใช้การแปลโดยอิงภาษาต้นทางเป็นหลัก (Source-Oriented Approach) ร่วมด้วย (Newmark, 1988) โดยจะเลือกใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางรับรู้วัฒนธรรมต้นทางที่แฝงอยู่ในชื่อเฉพาะ เช่น การเลือกแปลงชื่อเฉพาะของตัวละครในวรรณกรรมที่ส่วนมากเป็นชาวยุโรปโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ ทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางตระหนักได้ว่าวรรณกรรมชุดนี้ไม่ได้มีฉากหลักเป็นประเทศไทย แต่เป็นสหราชอาณาจักรหรือในทวีปยุโรป

นอกจากนี้ การเลือกใช้กลวิธีการแปลงกลวิธีเดียวกันในการแปลงชื่อเฉพาะที่ปรากฏซ้ำก็เป็นข้อสังเกตที่แสดงให้เห็นการรักษาสมาเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลงได้ชัดเจนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม อาจมีการปรับเปลี่ยนกลวิธีบ้างตามความเหมาะสมดังที่ได้ยกตัวอย่างการแปลงชื่อเฉพาะ *Cauldron Cake* ไปในข้างต้น แต่ก็เพียงส่วนน้อยเท่านั้น รวมทั้งใช้หลักการในการเลือกใช้กลวิธีการแปลงกลวิธีเดียวกันในการแปลงชื่อเฉพาะประเภทเดียวกันด้วย ยกตัวอย่าง การใช้กลวิธีการแปลตรงตัวในการแปลฉายาของตัวละคร เช่น ฉายาที่ปรากฏในแฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ *Emeric the Evil* และ *Gregory the Smarmy* ที่แปลเป็นเอ็มเมอริกจอมชั่วร้าย และ เกรกอรีจอมสอพลอ ตามลำดับ เช่นเดียวกับฉายาที่ปรากฏในแฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที *Malfoy the Unanxious* และ *Scorpius the Dreadless* ที่แปลเป็น มัลฟอยผู้ไม่พรั่นพรึง และ สกอร์ปีเยสผู้ไม่หวาดหวั่นตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวทีมีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาหลักของนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ โดยเฉพาะนวนิยายลำดับที่ 4 แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับถ้วยอัคนี ทำให้มีทั้งชื่อเฉพาะที่เคยปรากฏมาแล้วในนวนิยาย

ทั้ง 7 ลำดับ และชื่อเฉพาะใหม่ที่ปรากฏเฉพาะในบทละครเวที ผู้แปลจึงต้องรักษาความสม่ำเสมอในการใช้กลวิธีการแปลในการแปลชื่อเฉพาะเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของวรรณกรรม แม้ว่าวรรณกรรมทั้งสองเรื่องจะได้รับการแปลเป็นภาษาไทยในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลเดิมในการแปลชื่อเฉพาะส่วนมากที่เคยปรากฏในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องลำดับอื่น ๆ มาแล้ว

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการเลือกใช้กลวิธีการแปลในวรรณกรรมแต่ละเรื่องแล้ว กลับพบว่าขาดความสม่ำเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลอยู่บ้างเช่นกัน ยกตัวอย่างการแปลชื่อเฉพาะที่มีคำนำหน้าชื่อใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ที่ใช้กลวิธีการแปลที่หลากหลายในการแปลคำนำหน้าชื่อ โดยพิจารณาตามบริบทที่ชื่อเฉพาะนั้นปรากฏ ดังนี้

1) เมื่อชื่อเฉพาะปรากฏอยู่ในบทสนทนาระหว่างตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่เรียกแทนตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ด้วยกัน หรือในบทสนทนาระหว่างตัวละครที่เป็นอาจารย์กับตัวละครที่เป็นนักเรียน ที่อาจารย์เป็นฝ่ายเรียกนักเรียน มักเป็นบทสนทนาที่มีฉากเป็นเรียนฮอกวอตส์ ผู้แปลจะใช้กลวิธีการทับศัพท์ในการแปลคำนำหน้าชื่อ *Mr.* และ *Miss* โดยแปลเป็น *มิสเตอร์* และ *มิส* ยกตัวอย่าง อัลบัส ดัมเบิลดอร์ อาจารย์ใหญ่ของฮอกวอตส์ ที่เรียก *Mr Filch* ภารโรงของฮอกวอตส์ว่า *มิสเตอร์ฟิลช์* หรือ ศาสตราจารย์มักกอนนากัล ที่เรียก *Mr Neville Longbottom* และ *Miss Hermione Granger* ที่ป็นนักเรียนว่า *มิสเตอร์เนวิลล์ ลองบัตท่อม* และ *มิสเฮอร์ไมโอนี่ เกรนเจอร์* ตามลำดับ

2) เมื่อชื่อเฉพาะปรากฏในบทบรรยายเนื้อเรื่องและบริบทที่เป็นทางการ อาทิ ข้อความในหนังสือ ผู้แปลจะใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายแคบกว่าต้นฉบับในการแปลคำนำหน้าชื่อ *Mr.* และ *Mrs.* โดยใช้คำนำหน้าชื่อที่มีอยู่ในภาษาไทย แปลเป็น *นาย* และ *นาง* (พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง, 2551) ยกตัวอย่าง ชื่อเฉพาะ *Mr Dursley* และ *Mrs Potter* ที่ปรากฏในบทบรรยาย แปลเป็น *นายเดอร์สลีย์* และ *นางพอตเตอร์* ตามลำดับ หรือชื่อเฉพาะ *Mr Flamel* ที่ปรากฏอยู่ในข้อความในหนังสือที่ตัวละครอ่าน แปลเป็น *นายแฟลมเมล*

3) เมื่อชื่อเฉพาะปรากฏอยู่ในบทสนทนาที่ตัวละครที่เป็นเด็กเรียกตัวละครหญิงที่มีอายุมากกว่าที่แต่งงานแล้ว ผู้แปลจะใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับในการแปลคำนำหน้าชื่อ *Mrs.* โดยแปลเป็น *คุณนาย* ยกตัวอย่าง แฮร์รี ที่เรียก *Mrs Weasley* แม่ของ รอน ว่า *คุณนายวีสลีย์*

4) เมื่อชื่อเฉพาะปรากฏอยู่ในบทสนทนาที่ต้องการเรียกตัวละครชายด้วยความสุภาพ ผู้แปลจะใช้กลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับในการแปลคำนำหน้าชื่อ *Mr.* โดยใช้คำนำหน้าชื่อที่มีอยู่ในภาษาไทย แปลเป็น *คุณ* ยกตัวอย่าง บทสนทนาที่ ดอริส ครอบฟอร์ด เรียก *Mr Harry Potter* ที่เพิ่งเคยพบกันครั้งแรกว่า *คุณแฮร์รี พอตเตอร์* หรือการจำหน้าของ จดหมาย ถึง *Mr. H. Potter* ที่แปลเป็น *คุณ ฮ. พอตเตอร์*

ทั้งนี้ การแปลงชื่อเฉพาะที่มีคำนำหน้าชื่อเป็นส่วนประกอบตามข้อสังเกตที่ได้กล่าวไปนั้น ไม่ได้พบเพียงแต่ในการแปลงนวนิยาย เรื่อง *แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* เท่านั้น แต่ สุมาลี ยังใช้หลักเกณฑ์นี้ในการแปลงชื่อเฉพาะกลุ่มดังกล่าวใน *แฮร์รี พอตเตอร์ ลำดับอื่นที่* สุมาลี เป็นผู้แปลทั้งหมด รวมถึงในบทละครเวที เรื่อง *แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที* ด้วย เพียงแต่ว่าในบทละครเวทีพบการใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะที่มีคำนำหน้าชื่อเพียงแค่ 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการทับศัพท์ เช่น ชื่อเฉพาะของบุคคล *Miss Fleur Delacour* แปลเป็น *มิสเฟลอร์ เดอลากูร์* และกลวิธีการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ เช่น ชื่อเฉพาะของบุคคล *Mr. Diggory* แปลเป็น *คุณดิกกอรี่* นอกจากนี้ วลีพร หวังช็อกกุล ผู้แปล *แฮร์รี พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัศวิน* และงามพรรณ เวชชาชีวะ ผู้แปล *แฮร์รี พอตเตอร์ กับถ้วยอัคนี* ก็ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ในการแปลงชื่อเฉพาะที่ประกอบด้วยคำนำหน้าชื่อด้วยเช่นกัน

แม้จะมีหลักเกณฑ์ในการแปลงชื่อเฉพาะกลุ่มดังกล่าวที่ค่อนข้างชัดเจน แต่ก็ยังพบชื่อเฉพาะที่มีคำนำหน้าชื่อบางชื่อที่ใช้กลวิธีการแปลแตกต่างจากหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวไปได้แก่ ชื่อเฉพาะของตัวละครที่เป็นเพื่อนบ้านของ เวอร์นอน และเพ็ตทูเนีย เดอร์สลีย์ *Mrs Figg* ที่แปลเป็น *มิสซิสฟิก* ซึ่งชื่อเฉพาะชื่อนี้ใช้กลวิธีการทับศัพท์ในทุกบริบท ไม่ว่าจะเป็นปรากฏอยู่ในบทสนทนาหรือว่าบทบรรยาย หรือชื่อเฉพาะของตัวละคร *Madam Malkin* เจ้าของร้านเสื้อคลุมที่โดยปกติแล้วชื่อตัวละครที่มีคำนำหน้าชื่อ *Madam* ผู้แปลจะใช้กลวิธีการทับศัพท์ โดยแปลเป็น *มาดาม* รวมถึงชื่อเฉพาะ *Madam Malkin* ด้วย แต่มีในบางบริบทที่ผู้แปลได้แปลงชื่อเฉพาะนี้ว่า *มิสซิสแมล์กิน* ทั้งนี้ คำนำหน้าชื่อที่ได้กล่าวไปนั้นไม่ได้ปรากฏเป็นเพียงส่วนประกอบของชื่อเฉพาะของบุคคลเท่านั้น แต่ยังปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของชื่อประจำตัวของสัตว์เลี้ยงด้วย ซึ่งมีหลักการแปลแตกต่างไปจากการแปลคำนำหน้าของชื่อบุคคล แต่จะเป็นไปตามลักษณะนิสัยของสัตว์เลี้ยงและความสละสลวยของภาษา เช่น แมวของภารโรง ฟิลช์ ที่ชื่อว่า *Mrs. Norris* ที่มีลักษณะนิสัยเย่อหยิ่ง ชอบเดินชูดตตรวจตราหานักเรียนที่ทำผิดกฎในฮอกวอตส์ ผู้แปลจึงแปลงชื่อของแมวตัวนี้ว่า *คุณนายนอร์ริช* อาจเพื่อแสดงถึงลักษณะนิสัยของแมวตัวนี้ที่ทำตัวราวกับ คุณนาย ในขณะที่ชื่อสุนัข *Mr Paws* ของ *มิสซิสฟิก* ผู้แปลใช้กลวิธีการทับศัพท์ในการแปลเป็น *มิสเตอร์พอว์ส* อาจเพื่อให้เกิดความสละสลวยทางภาษา เพราะหากใช้กลวิธีอื่น เช่น กลวิธีการแปลตรงตัว อาจทำให้ชื่อเฉพาะชื่อนี้ไม่เหมาะกับการตั้งเป็นชื่อของสัตว์เลี้ยง หรืออาจเพื่อให้คล้องจองกับชื่อของเจ้าของ คือ *มิสซิสฟิก* จึงเลือกแปลชื่อสุนัขว่า *มิสเตอร์พอว์ส* ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้แปลใช้กลวิธีการทับศัพท์เพียงกลวิธีเดียวในการแปลงชื่อเฉพาะ *Mrs Figg*

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชื่อเฉพาะบางชื่อจะไม่สามารถสรุปเป็นหลักเกณฑ์การเลือกใช้กลวิธีการแปลได้อย่างแน่ชัด แต่ถ้าหากพิจารณาการเลือกใช้กลวิธีที่ใช้ในการแปลงชื่อเฉพาะดังกล่าวระหว่างวรรณกรรมแต่ละเรื่องแล้ว ก็พบว่าผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลเดียวกัน อาทิ ชื่อเฉพาะของตัวละคร *Mrs Figg* ที่ผู้แปลเลือกแปลโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ เป็น *มิสซิสฟิก* ในทุกบริบท ที่ปรากฏใน *แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* และเมื่อพบชื่อตัวละครเดียวกันนี้

ใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับภาคีนกฟีนิกซ์ ผู้แปลก็แปลโดยใช้กลวิธีการทับศัพท์ในทุกบริบทที่ชื่อเฉพาะนี้ปรากฏเช่นกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการรักษาความสม่ำเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องเชื่อมโยงกันของผู้แปล ขณะเดียวกัน อาจเกิดจากการควบคุมคุณภาพการแปลของบรรณาธิการและสำนักพิมพ์ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของวรรณกรรม เนื่องจาก แฮร์รี พอตเตอร์ เป็นวรรณกรรมที่โด่งดังระดับโลกและมีการดัดแปลงทำเป็นภาพยนตร์ ซึ่งชื่อเฉพาะที่ปรากฏในภาพยนตร์ก็เป็นชื่อเฉพาะเดียวกับที่ปรากฏในวรรณกรรม ทำให้เป็นชื่อที่ติดหูทั้งในกลุ่มผู้อ่านวรรณกรรมและผู้ชมภาพยนตร์ (Gutiérrez, 2003) ดังนั้น กองบรรณาธิการของสำนักพิมพ์ จึงต้องควบคุมคุณภาพของการแปลชื่อเฉพาะในนวนิยายทั้งหมดให้มีความสม่ำเสมอตลอดการดำเนินเรื่องในทุก ๆ เล่ม

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้านการใช้กลวิธีการแปลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าเกิดจากการแปลวรรณกรรมในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน แต่อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของประเภทวรรณกรรมที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบกัน โดย Mallett et al. (2019) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบทละครเวทีกับนวนิยายไว้ว่า บทละครเวทีเป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับการแสดงที่ผู้ชมสามารถรับข้อมูลได้โดยการฟังเพียงอย่างเดียว จึงใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่องเป็นหลัก ต่างจากนวนิยายที่เน้นการบรรยายและพรรณนาในการดำเนินเรื่อง มีบทสนทนาเป็นองค์ประกอบเพื่อส่งเสริมเนื้อเรื่องหรือสร้างอารมณ์ให้กับวรรณกรรมด้วยเหตุนี้ ประเภทของวรรณกรรมจึงอาจส่งผลกระทบต่อการใช้กลวิธีการแปลของผู้แปลด้วยเช่นกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่า ประเด็นดังกล่าว คือ การเลือกใช้กลวิธีการแปลเพิ่มใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ที่มากกว่าใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที โดยใน แฮร์รี พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ พบการใช้กลวิธีการแปลเพิ่มทั้งในระดับคำ วลี และประโยค รวมไปถึงการแปลเพิ่มโดยใช้เชิงอรรถ ในขณะที่ แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที พบเพียงการแปลเพิ่มในระดับคำและวลี ซึ่งอาจเนื่องมาจากบทละครเวทีใช้บทสนทนาเป็นเครื่องมือในการดำเนินเรื่อง การแปลชื่อเฉพาะและองค์ประกอบอื่น ๆ จึงต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติและความสะดวกของภาษาซึ่งเป็นภาษาระดับไม่เป็นทางการ หรือภาษาพูด จึงทำให้ไม่สามารถเพิ่มข้อมูลลงไปในวรรณกรรมได้มากเท่ากับนวนิยาย ที่มีการบรรยายและพรรณนาเป็นเครื่องมือในการดำเนินเรื่อง จึงสามารถแปลโดยเพิ่มข้อมูลหรือแปลโดยปรับโครงสร้างของประโยคได้อย่างอิสระกว่าด้วยเหตุนี้ ประเภทของวรรณกรรมจึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ แฮร์รี พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที สามารถใช้กลวิธีการแปลเพิ่มได้เพียงในระดับคำและวลีเท่านั้น

อีกทั้งยังอาจเนื่องมาจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น ประกอบการเปิดตัวของเว็บไซต์ Wizarding World (<https://www.wizardingworld.com/>) เว็บไซต์อย่างเป็นทางการของนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี พอตเตอร์ และวรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ แฮร์รี พอตเตอร์ เช่น ที่มาของชื่อตัวละครและสิ่งของที่ปรากฏในวรรณกรรม บทสัมภาษณ์ และบทความพิเศษจากผู้แต่ง ซึ่งเว็บไซต์ดังกล่าวเปิดตัวหลังจากที่นวนิยายชุด

เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ แพลและตีพิมพ์ครบทั้ง 7 เล่ม แต่ก่อนที่ แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที จะตีพิมพ์ ดังนั้น เว็บไซต์ Wizarding World อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะระหว่าง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที กับนวนิยายชุด เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ได้ด้วยเช่นกัน

ในส่วนของความถี่ในการเลือกใช้กลวิธีการแปลง อาจเนื่องมาจากจำนวนของชื่อเฉพาะที่แตกต่างกันของวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง ซึ่งก็เป็นผลมาจากประเภทของวรรณกรรมที่แตกต่างกัน วรรณกรรมประเภทนวนิยายที่มีการบรรยายและพรรณนามากกว่าวรรณกรรมประเภทบทละครเวทีที่เน้นบทสนทนาในการดำเนินเรื่องเป็นหลัก จะมีเนื้อเรื่องที่มีความยาวมากกว่า ส่งผลให้มีชื่อเฉพาะปรากฏในนวนิยายมากกว่าในบทละครเวทีเช่นกัน ดังนั้น จึงพบความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลงกลวิธีต่าง ๆ ในนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ มากกว่าในบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ในทุกกลวิธี ซึ่งหากพิจารณาการเลือกใช้กลวิธีการแปลงก็จะพบว่า ผู้แปลมีหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้กลวิธีในการแปลงชื่อเฉพาะแต่ละประเภทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาทิ การใช้กลวิธีการทับศัพท์ในการแปลงชื่อเฉพาะของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ หรือการแปลงชื่อเฉพาะที่มีคำนำหน้านามโดยใช้หลักเกณฑ์ตามที่ได้กล่าวไป เป็นต้น

9. สรุป

โดยสรุปแล้ว ช่วงเวลาในการแปลที่แตกต่างกันไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะจากนวนิยาย เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ และบทละครเวที เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที ผู้แปลสามารถรักษาความสม่ำเสมอในการเลือกใช้กลวิธีการแปลงชื่อเฉพาะโดยภาพรวมได้เป็นอย่างดี โดยมีหลักเกณฑ์ในการแปลงชื่อเฉพาะแต่ละกลุ่มที่ค่อนข้างชัดเจน และใช้หลักเกณฑ์นั้น ๆ ในการแปลงชื่อเฉพาะในวรรณกรรมชุดเดียวกันนี้ทุกลำดับ ไม่เพียงแต่วรรณกรรมสองเรื่องที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยนี้ นอกจากนี้ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลงกลวิธีเดิมในการแปลงชื่อเฉพาะที่ปรากฏซ้ำในวรรณกรรม ทำให้เกิดความต่อเนื่องของวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องเชื่อมโยงกัน แม้ว่าจะแปลในช่วงเวลาที่ต่างกันก็ตาม อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นการแปลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่ชัดว่าเกิดจากการแปลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น การใช้กลวิธีการแปลเพิ่มใน แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ ที่มากกว่า แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาป ภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเกิดจากประเภทของวรรณกรรมที่แตกต่างกัน เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น หรือการเปิดตัวเว็บไซต์ที่เป็นทางการของวรรณกรรม เรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ซึ่งต้องอาศัยการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต

เอกสารอ้างอิง/References

- คณาพร แก้วแกมจันทร์, ชไมพร พุทธรัตน์, วรณวิภากร์ พลก่าจัด, วิยะดา พรหมจิตต์, วิเชียร พันธุ์อิน, และ จิราพร สุขกรง. (2563). กลวิธีการแปลคำนามและนามวลีเหนือจริงในโลกเวทมนตร์ของวรรณกรรมชุด “Harry Potter”. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(3), 1-25.
- จุนวิษณ์ ไกรเพิ่ม. (2559). ทฤษฎีความหมายกับการแปลบริบททางวัฒนธรรมในวรรณกรรมแปล เรื่อง เมฆคนบาปจานโปรตสำหรับคนใจร้าย ของ ฌอง เตลเล. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต*, 12(21), 49-65.
<https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/jla/article/view/145/85>
- นภกาญจน์ เชาวลิต. (2561). การศึกษากลวิธีและแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในวรรณกรรมเยาวชนชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ โดย เจ.เค. โรว์ลิง (J.K. Rowling) กรณีศึกษาจากสำนวนแปลของสุมาลี บำรุงสุข วลีพร หวังช่อกุล และงามพรรณ เวชชาชีวะ [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://doi.org/10.58837/CHULA.IS.2018.39>
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ. (14 กันยายน 2532). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 106 ตอนที่ 153. หน้า 439-464.
- พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551. (5 กุมภาพันธ์ 2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125 ตอนที่ 28ก. หน้า 72-74.
- ยอดมณุษย์.คนธรรมดา. (22 สิงหาคม 2565). *Harry Potter ปฏิบัติการพาฟอมดน้อย ‘แฮร์รี่ พอตเตอร์’ จากเกาะอังกฤษถึงเมืองไทยของนานามีบุ๊คส์ ที่ปลุกกระแสการอ่านไปทั่วประเทศ*. The Cloud. <https://readthecloud.co/harry-potter/>
- โรว์ลิง, เจ. เค. (2550). *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์* (สุมาลี, ผู้แปล). นานามีบุ๊คส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1997).
- โรว์ลิง, เจ. เค. (2552). *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน* (วลีพร หวังช่อกุล, ผู้แปล). นานามีบุ๊คส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1999).
- โรว์ลิง, เจ. เค., ทิฟฟานี, เจ., และ ทอร์น, เจ. (2563). *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเด็กต้องคำสาปภาคหนึ่งและสอง บทละครเวที* (สุมาลี, ผู้แปล). นานามีบุ๊คส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2016).
- วัลยา วิวัฒน์ศร. (2544). การแปลวรรณกรรม (Literary Translation). *Journal of Letter*, 30(2), Article 2. <https://doi.org/10.58837/CHULA.JLETTERS.30.2.2>
- วาณิสสา ลิ้มเกรียงไกร. (2559). การศึกษากลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในวรรณกรรมเยาวชนแนวแฟนตาซีเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับเครื่องรางยมทูต ฉบับแปลภาษาสเปนและฉบับแปลภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2016.727>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (10 มิถุนายน 2555). คำนำลำดับญาติ. ใน *สำนักงานราชบัณฑิตยสภา*. <http://legacy.orst.go.th/?knowledges=คำนำลำดับญาติ-๑๐-มิถุนา>

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป./ก). กิน. ใน *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2567, จาก <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป./ข). ชื่อ. ใน *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2567, จาก <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป./ค). ตราสัง. ใน *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2567, จาก <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- อัจฉรา กว่งไหม, ศิริรัตน์ วุฒิสงห์ชัย, และ เอื้อมพร พุ่มเต็มวงศ์. (2559). การแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์กับนักโทษแห่งอัซคาบัน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(2), 79-101.
- อัจฉรา เทพแบ่ง. (2555). กลวิธีการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยาย เรื่อง 'แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์'. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 14(1), 95-104.
- Ancestry. (n.d.). *O'Connor Family History*. Retrieved April 18, 2021, from <https://www.ancestry.com/name-origin?surname=o%27connor>
- Buc, B. (2018). A no-tendency tendency. Proper names in Polish translation. An analytical study on the basis of the Harry Potter series. *Applied Linguistics Papers*, 25(4), 15-25. <https://doi.org/10.32612/uw.25449354.2018.4.pp.15-25>
- Bussmann, H., Kazzazi, K., & Trauth, G. (2006). *Routledge dictionary of language and linguistics*. Routledge.
- Cambridge University Press & Assessment. (n.d.). Name. In *Cambridge Dictionary English Dictionary*. Retrieved June 23, 2024, from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/name>
- Fernandes, L. (2006). Translation of names in children's fantasy literature: Bringing the young reader into play. *New Voices in Translation Studies*, 2(1), 44-57. <https://doi.org/10.14456/nvts.2006.5>
- Gutiérrez Rodríguez, M. M. (2003). *The problem of the translation of proper names in "Harry Potter" and "The Lord of the Rings"* [Unpublished manuscript]. University of Valladolid.
- Harry Potter Wiki. (n.d.). *Magick moste evile*. Fandom. Retrieved June 23, 2024, from https://harrypotter.fandom.com/wiki/Magick_Moste_Evile
- Jaleniauskiene, E., & Cicelyte, V. (2009). The Strategies for Translating Proper Names in Children's Literature. *Studies about Languages*, (15), 31-42.
- Kirkman, R. (2015). *Translating the Harry Potter Novels into French: Cultural Issues, Linguistic Features and Translation Strategies* [Master's thesis]. University of Western Australia.

- Majcher, A. E. (2017). Proper names: Translation analysis on the example of "Prince Caspian". *Respectus Philologicus*, 31(36), 137-147. <https://doi.org/10.15388/RESPECTUS.2017.31.36.13>
- Mallett, M., Goodwin, P., & Mallett, D. (2019). *Choosing and Using Fiction and Non-Fiction 3-11*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315144559>
- Merriam-Webster. (n.d.). Name. In *Merriam-Webster Dictionaries*. Retrieved June 23, 2024, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/name>
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Prentice-Hall International.
- Nord, C. (2003). Proper Names in Translations for Children: Alice in Wonderland as a Case in Point. *Meta*, 48(1-2), 182-196. <https://doi.org/10.7202/006966ar>
- Oxford University Press. (n.d.). Name. In *Oxford Learner's Dictionaries*. Retrieved June 23, 2024, from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/name_1?q=name
- Pavlov, S. (2014). *At home with foreignness: theories, issues and strategies in translating for children* [Master's thesis, University of Canterbury]. UC Research Repository. <http://dx.doi.org/10.26021/4315>
- Pearson. (n.d./a). Cauldron. In *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. Retrieved June 23, 2024, from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/cauldron>
- Pearson. (n.d./b). Name. In *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. Retrieved June 23, 2024, from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/name>
- Pearson. (n.d./c). Seeker. In *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. Retrieved June 23, 2024, from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/seeker>
- Péter, V. A. (2001). *Proper names in translation: A relevance-theoretic analysis*. <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/7fb3a34f-11a7-46bb-bea4-03746a117649/content>
- Rowling, J. K. (2017). *Harry Potter and the philosopher's stone*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K., Tiffany, J., & Thorne, J. (2018). *Harry Potter and the cursed child parts one and two playscript*. Little Brown Book Group.
- Shirinzadeh, S. A., & Mahadi, T. S. T. (2014). Translating proper nouns: A case study on English translation of Hafez's lyrics. *English Language Teaching*, 7(7), 8-16. <https://doi.org/10.5539/elt.v7n7p8>
- The Daily Prophet. (n.d.). Auror. In *The Daily Prophet*. Retrieved May 24, 2021, from <https://thedailyprophet.net/glossary/auror/>